

Annie Saumont

Veel üks kohv palun

Prantsuse keelest tõlkinud Maria Esko

Õnnitlused Amélie! Soovime teile kõike head preili Baron! Olete välja teeninud õnneliku pensionipõlve. Hoidke meid ikka oma käekäiguga kursis. Kutsume teid loomulikult kevadistele üritustele.

*

Uudist kuulsid juba vä? Mutt läheb ära. Äge ju? See nõme pidur. Lõpeta ära, Paruness tegi lihtsalt oma tööd. Eriti *cool* ta küll polnud. *Hot* ka mitte, aga see on juba teine teema. Polnudki tema asi. *Hot* olla. Tema ainus ülesanne oli jagada ühiskonnaõpetuse suuri tarkusi. Enam ei taha keegi tast midagi nii et lasebki jalga. Kogu lugu. Läbi. Tema asemele võib vabalt ilmuda mingi eriline debiilik või veel nõmedam eit. Tuleb midagi uut, juba see teadmine tõmbab mõtted käima, Parunessiga oli kõik juba nii vana teema, enam ei osand teda kuidagi närvi ajada. Tuleb *new age* õps ja siis leiab kohe uusi mõtteid kuidas käru keerata. Kõigepealt peab vaenlast jälgima, tema nõrgad kohad üles leidma.

*

Nelikümmend aastat pühendunud ja ustavat teenistust. Olen alati endast parima andnud. Ema juurutas minusse põhimõtted. Edasi valisin oma tee juba ise, tundsin kutsumust. Jah algul olin vägagi innukas. Aja jooksul läks see raskemaks. Gümnaasium hakkas aina enam sarnanema lahinguväljaga, kus õpilased ja õpetajad omavahel mõõtu võtavad. Need mässumeelsed jõnglased võisid mind kõnetada lausa vastiku häbematusena. Vanasti osati õpetajatest ikka lugu pidada.

Vabandust, ma paluks ühe kohvi!

*

Ah jaa kenasti läks. See lahkumispidu meie kallile kolleegile, „Parunessile” nagu lapsed ütlevad. Üritus oli lihtne, väga südamluk. Vaene Amélie, tema elu pole küll eriline meelakkumine olnud. Minu teada oli tal üsna õnnetu noorusaeg. Üksiklaps, vanemad kohtlasevõitu. Katsusid teda iga hinna eest enda juures hoida. Ta siiski kihlus nii umbes kolmekümneselt, aga mees lasi kolm nädalat enne pulmi jalga, rätsep oli juba valge kleidigi kohale toonud, kutsed olid välja saadetud, ei jäänud muud üle kui kõik tühistada. Nii igatahes teadjamad inimesed räägivad, need kes siinkandis kaua elanud. Kihlatu oli Amélie maha jätnud tüdruku pärast, kelle isa oli direktor kindlustusfirmas kus mees töötas. Uue väljavalitu noorem õde oli olnud Amélie Baroni õpilane, terve linn irvitas tol ajal selle üle.

*

Ma paluks ühe kohvi!

Kindlustan endale unetut ööd. Aga ma jõin liiga palju seda head veini, mida õppealajuhataja mu lahkumispeole toonud oli. Olin pisut pettunud, ootas kingitust, mõnda meenet raamatut või iluasjakest. Tean, kuidas see kõik käib, olen oma karjääri jooksul paar-kolm korda ennast kingiraha koguma pakkunud, kui mõni õpetaja on töölt lahkunud. Kõigepealt toimub eelküsitus mida kinkida mis te arvate, soojendusalus köögikombain Parkeri sulle sünonüümisõnastik portfelli oonüksist tuhatos mõni litograafia Pierbé sall, ja valik olenes nii saaja oletatavatest eelistustest kui ka sellest, kui suure summa kokkusaamisele võis lootuda. Iga kord kui selle ülesande enda peale võtsin, teadsin, et sõpru sellega ei leia. Leiad end hoopis delikaatsest olukorrast, arvamust tuleb avaldada ettevaatlikult, pakkuda välja summasid panustamiseks, ühed kardavad liiga heldena paista ja teised ihnusko'i muljet jätta. Targem on kingitusi mitte teha. Mina sain ju tegelikult oma tunnustuse juba kätte: riikliku autasu pedagoogilise töö eest. Ja kena väikese peo. Raamatukoguhoidja pakkus küpsiseid, mis olid hamba all nii kõvad, et mul hakkas proteeside pärast lausa hirm kohe.

*

Kui ma kellelegi ütles, et mulle Baron täitsa meeldis, siis ei saaks ma oma klassi debiilikutest enam üldse rahu. Ma lähen täiega närvi, kui mind rünnatakse. Ja pugemine pole minu teema. Suht kole on ta küll, riidesse ei oska ennast ka ikka üldse panna. Keegi peaks tal aitama omale riideid vaadata. Lisaks on ta vana. Sinna pole nagu midagi teha.

Oleks tahtnud temaga rääkida. Elust ja nii. Ei julgend. Ta polnud selline sõbrantsitüüpi tegelane nagu need kes tahavad, et neid Antoine'iks või Martine'iks või Julien'iks kutsutaks. La Baronne ei pakkunud kunagi, et me võiks talle Amélie öelda. Sellest oleks saanud Mélie. Lili. Siis oleks talle juba jumala tuima näoga öeldud, et Lili vaata mul on tänaseks õppimata, sest eile olid mul vanemad ära ja no siis me seksisime tädipojaga nende teki all. Ta oleks näost valgeks läind. Peale vaadates tundub, et ta on ikka veel neitsi, lame nagu pesulaud, suht lühikesed koivad. Ja tal on lavendlivee hais juures.

*

Veel üks kohv palun!

Peapöörituse vastu. Pingest? Ei, veinist. Päev oli ränk. Täna hommikune viimane tund, õpilaste pilked, Õpeta'a te lähete töölt ära – teeseldud süütu ilme: kas saite mõnes ägedas vanadekodus koha vä? Õpeta'a kui me oleks varem teadnud oleks teile kommikarbi kinkind aga keegi ei öeld meile ja me tegelt leidsime ühe ülihea kräkiotsa, taskuraha läheb kõik sinna ära hahaa. Enam ma nende õnge ei lähe. Need väikesed kretiinid (poisid või tüdrukud, vahet ei ole) ootavad vastuseks ahastavaid rõõgatusi. Ma ei pilguta silmagi. Hoopis naeratan. Palun vaikust!

Pärastlõunal viimased õnnitlused õpetajate toas, käed mida suruda – kuivad niisked soojad jääkülmad tugevad ebalevad – pilgud millele vastata – kadedad paturad uudishimulikud heatahtlikud pilkavad hajevil varglikud haletsevad, aitähid mida öelda vastuseks kõikidele ma-ikka-loodan-et'idele – Mida on nii väga loota üksikul ilma lasteta naisterahval, kes enam millestki ei vaimustu?

Keda enam miski ei huvita. Vahest ainult kudumine.

*

Ta oli tüütu, ütleme ausalt. Õppenõukogudes oli ta kohe vastu, kui keegi meist mõne õppekorraldust puudutava ideega lagedale tuli, tegi ettepaneku tunniplaan üle vaadata või kurtis, et programm on liiga tihe. Vähihimagi muudatuse suhtes oli vaenulik. Eks see ole tavaline vanatüdruku tujukus. Amélie Baron, vallaline, Paruness. Kasutasime seda hüüdnime isegi õpetajatega omavahel. Ega ta kuri või rumal ei olnudki, lihtsalt veidi *old school*. Ega ise parem pole, kui veel paar-kolm aastakümnet seda närust tööd teha.

Kui direktor talle ütles, Soovin teile pikka ja rõõmuküllast puhkust, mõjus see üpris masendavalt.

Tal oleks vaja kiiremas korras mingi tubli suhtlemisnäljas vanapapiga tutvuda.

*

Puhkuse alguse joovastus. Mina, Amélie Baron, viimase järgu pensionär, asun siis nüüdsest kuhjaga välja teenitud puhkust nautima. Kaugel nendest talumatutest pubekatest, kelle kinnisideeks on jopede firmamärgid räpp jalka seksiasjad, aga ainult mitte ühiskonnaõpetus. Kelle jutt mul kogu aeg peas keerles – need kõikvõimalikud Garbinid Lemarchand'id Bénahid Meunier'd Sernainid Aboulad Devalaire'id, kui ainult mõned puupead ära nimetada, Ei mai saand ülesannet ära teha tänaseks õppida õpimappi kokku panna küsitlust läbi viia kokkuvõtet kirjutada töölehti täita. Kategooriline Mai saand ja vastuseks minu märkustele tulid nende poolt ebaviisakad kommentaarid stiilis no on krõhva, eriti sitas tujus täna, ja poolsosinal ähvardused, mille puhul tegin näo, et ei kuule, See kuradima Paruness, kui ta mulle kahe paneb, siis lööb mul vanem vend tal näo sisse.

Ma paluksin ühe espresso!

*

Palun proua. Hea kange.

*

Vabandage. Andestust. Vabandage. Olengi päral. Tunnen iga kord kergendust, kui kenasti kohale jõuan. Terrassi kiviplaadid, edasi vaipkate. Kohvikuruumi sisenemisel varitsevad omad ohud. Tundub, et sees on täielik vaikus, väga hea. Kui kelner laudade vahel saalib nagu tavaliselt nädalavahetustel, teinekord saateks puruneva klaasi klirin, siis seda ma küll pelgan. Peab ka vaatama, et ei jookseks vastu ust, mille mõni külmakartlik püsikunde on ehk kinni pannud. Kelneril on alati palav, kujutan ette kuidas tal on kraenööbid lahti ja särgivarrukad küünarnukkideni üles kääritud, värsket õhu järele janunev mehike, kes peab ülimalt oluliseks, et inimesed ennast mõnusasti tunneksid. Mõnus olek, võlusõnad.

Ja paistab, et tee ongi vaba. Laud vasakul, üks veel. Minu oma on järgmine. Mul on omad pidepunktid.

*

No kuhu rahvas siis täna läheb? Maitea. Lasin tunnid üle. Sai näindki Parunessi äraminekut vä? Ta pillas isegi pisara. Ära usu, ta ajab jama. Essa pingi pugejad nuuksusid võidu. Mutil on raudselt hea meel. Et ei pea tõmblema rohkem. Noo ei tea midagi. Mõni tuda kes tööle enam ei käi, mõtleb ju üldse, et on nurka visatud. Prügikasti nagu mul vanaisa ütles. Temal hakkas nii igav, et suri maha. Aga Paruness ei kärva kunagi. Leiab omale mingi okei otsa et vormis püsida. Mingi vabatahtliku värgi. Mis sa pakud, kas ta hakkab järeldamist tegema või läheb mingisse abordivastaste üksusesse?

*

Mida see nüüd minust tahab? Nii palju vabu kohti ja tema sätib ennast otse minu vastu. Küll on jultunud tegelane. Kuigi päris kena tuleb tunnistada, kitsas nägu, lai laup, paksud juuksedki veel peas. Päris noormees enam ei ole, aga mingi kasimata papi ka mitte.

Ta istus sinna kindlasti sellepärast, et kardab üksindust, tahab kedagi enda lähedale, ihkab südant puistata oma hädadest rääkida. Või lootustest. Rahulik mees, mitte kuigi lõbus. Oo ma võiksin. Mida? Talle naeratada. Öelda mõne lohutava sõna. Ei. Ärevus tuleb tagasi, kardan, et protees kukub suust välja. Ja peale selle on ta liiga tormakas, kasutab liiga avalikult võrgutusvõtteid, sirutab käsivarred välja, trummeldab sõrmedega laual, oi mina ennast juba puutada ei lase. Jälestan halbu kombeid familiaarsust, ja mis siis kui veel mõni mu õpilane – endine õpilane – kusagil lähedal juhtub olema, Parunessile löödi kohvikus külge, see leviks homme mu üheksandike seas nagu kulutululi. Ei, need ei ole enam minu üheksandikud. Amet istub ikka nii sügavalt sees.

Paruness, armsad lapsed – ee Paruness – Paruness – Kas. Ma tahaks. Ma ei tea. Tahaksin rääkida ja et mind kuulataks. Rääkimas. Ükskõik millest. Kas või ühiskonnaõpetusest. See on nüüd läbi. Amélie kullake, mine lippa ja osta need oma kümme lõngatokki ära. Täna õhtul ei oota ükski töö parandamist, istud teleka ees lood silmuseid. Puhas vill, ma ei salli sünteetikat. Kui see häbematu kodanik oleks nii kena ja teeks mulle tee vabaks. Nii-nii, neli kohvi ja jootraha. Kakskümmend kuus kakskümmend seitse kakskümmend kaheksa viiskümmend, mul käsi väriseb.

Kott kinni, tänavad on pätte täis, ettevaatus ennekõike. Saatjata naine on kogu aeg ohus. Mees minu vastas püsib liikumatult. Armastus esimesest pilgust? Naeruväärne tema vanuses. Minu vanuses. Kui ta pea tõstab, siis ma ei lähe ära. Ütlen et. Ei. Midagi pole öelda. Vanaduspuhkus käes. Mis noorukest siin enam mängida. Ta hoiab pilku kindlalt maas. Parem ongi.

Lubage härra. Olen hiljaks jäämas, mind oodatakse. Pole vaja tõusta, ma saan. Aitäh.

*

Ja teile? Kir nagu tavaliselt? Kohe toon. Loomulikult ma aitan teid pärast üle tee. Hakkavadki ummikud pihta. Isegi nägijal on oht auto alla jääda. Teile kuluks valge kepp ikka väga ära. Ennää preilikene juba läinud. Kakskümmend viis kakskümmend seitse kakskümmend kaheksa viiskümmend, kõik olemas. Istusite tema lauda. Küllap arvas et meelega.

*

Sellel naisel oli nii mahe hääl. Oleksin tahtnud seda pikemalt kuulata. Talle vastata. Milline ta oli, see preilike?

*

Ütleks et. Noh nagu –

*

Milline siis?

*

Oh.
Noor ja ilus.